

Föreläsaren Jeanette Larsson är känd för att reagera mot homofobi, rasism och maktfullkomlighet. Tidigare var hon polis, ett arbete som gav henne en insikt i olika kretsars drogmissbruk.

– Det är ett lite tabubelagt ämne men vi måste våga prata om att det finns drogproblem i HBTQ-världen, säger hon.

Text **Ossian Grahn** Foto **Joi Grinde**

”Visst finns drogproblem i HBTQ-världen”

Jeanette Larsson har just fyllt 50 och låter förvånad då hon konstaterar att hon inte längre är yngst i alla sammanhang. Som polis var hon det då hon började patrullera, och så fortsatte det. I takt med att hon avancerade hamnade hon i nya situationer, ständigt omgiven av äldre kollegor.

För två år sedan inledde hon en ny karriär som föreläsare. Skilsmässan från Polisen var allt annat än lycklig. Från att ha varit ”vanlig polis” och spanare mot grov organiserad brottslighet, fortsatte hon som lärare i mångfald och värdegrund. Sedan specialiserade hon sig på att utbilda sina kollegor i hatbrott. Efter att flera gånger ha uppmärksammat och satt mediefokus på fördomsfulla uttalanden från polischefer blev Jeanette

betraktad som en whistleblower och placerad i en yrkesmässig frysbox för att sedan säga upp sig.

Ett exempel på en situation då hon reagerade var då Skånepolisen använde rasistiska begrepp i övningssammanhang, ett annat när hon hörde sin chef skämta om en transsexuell person, Kim, som begått självmord. Sedan kom avslöjandet om romregistret – och Jeanette Larsson riktade skarp kritik mot ledningen. Personligen är hon övertygad om att det rörde sig om toppen av ett isberg. Dels har hon sett mycket själv sedan hon blev polis för snart 25 år sedan, dels har hon hört mycket från sina kollegor.

– Jag har upphört att förvånas. Vad finns till exempel i Säkerhetspolisens register? Att diskutabelt åsikts-

registrering förekommer råder det nog ingen tvekan om.

Jeanette Larsson understryker sedan att det i hennes ögon är lika illa om det är romer, judar eller homosexuella som registreras. Själv fick hon tidigt känna hur det är att tillhöra en minoritet bland polisanställda, eller snarare två minoriteter – kvinna och homosexuell.

– Sedan dess är jag allergisk mot att stark majoritetsgrupp trycker ner de svaga och utsatta.

Så länge hon inte stack ut och försökte tona ner sig själv gick det bra. När hon testade att vara mera öppen möttes hon i bästa fall av ointresse. Det skulle dröja till 1995 innan hon släppte garden och valde att visa att hon levde med en kvinna. Men det handlade inte om att komma ut ur →

”En del är naturligtvis bättre nu, men det finns ett socialt stigma kvar. För många drabbade handlar det om att döva sina känslor inför utanförskapet.”

garderober i någon vidare mening, snarare om att inte smussa och dölja inför de närmaste arbetskamraterna.

– Då arbetade jag i en liten sammansvetsad grupp. Det föll sig helt naturligt att vara öppen med privatlivet inför kollegorna.

Hon tror att det var och är värre för homosexuella män.

– Speciellt är udden riktad mot bögar. Homosexuella kvinnor väcker inte alls lika starka känslor. Det är ingen hemlighet att jag var arg på mina chefer många gånger, jag kan inte sitta tyst inför orättvisor. Men nu tänker jag mest att jag är tacksam för allt jag gick igenom, utan det hade jag inte varit där jag är i dag.

Mycket har ändrats de senaste decennierna, mycket är sig också likt. Hon berättar om tillvaron för de människor som smög, och kanske fortfarande smyger, med sin sexuella läggning på grund av rädsla för våld och förföljelse.

– En del är naturligtvis bättre nu, men det finns ett socialt stigma kvar. För många drabbade handlar det om att döva sina känslor inför utanförskapet.

Jeanette Larsson konstaterar att drogkultur satt i relation till sexuell läggning inte är en okomplicerad kombination av ämnen att diskutera.

– Det finns de som tycker att en redan utsatt grupp hängs ut. Själv har jag ingen statistik att luta mig på men jag har befunnit mig i HBTQ-kretsar sedan jag var 17 och tycker att det är något vi måste prata om.

Jeanette Larsson påpekar att det finns en myt om att HBTQ-personer i många fall festar avancerat, att kokainmissbruk är vanligt i en på ytan glamorös värld. Men enligt hennes

erfarenhet är alkohol den främsta källan till berusning.

– En del homosexuella män använder också kokain och amfetamin som en ren sexdrog, men det är inte så ofta som många tror, säger hon och fortsätter:

– Men en ganska stor grupp homosexuella dricker väldigt mycket. Jag vet inte om det finns studier, men jag är ganska säker på att en undersökning skulle visa att det gått illa för åtskilliga av dem som jag såg rörde sig ute på diskotek och ställen för homosexuella för 25 år sedan.

– Det var heller inte länge sedan som bögnackning och polisiära bögregister var en verklighet. Före 1944 var det kriminaliserat att utföra homosexuella handlingar och jag har vid flera tillfällen hört äldre poliser berätta historier om hur man satt i polisbilar utanför gay-klubbarna för att på olika sätt trakassera homosexuella, främst män. Det var ju på den tiden en fullt naturlig arbetsuppgift för polisen. Att ständigt vara förföljd av polisen kan ju också leda till en ökad alkoholkonsumtion. Jag minns även själv hur det flera gånger kom ”objudna gäster” i form av nazister som ställde sig utanför gay-klubbarna och skrek ut sitt missnöje över oss. Då kändes det inte alltid helt bekvämt att behöva ringa polisen.

Jeanette Larsson beskriver hur det också i gruppen HBTQ-personer finns en hierarki och hur undergrupper drabbas olika av samhällslig, men också intern diskriminering. Högst upp befinner sig den maskulina mannen, sedan kommer manliga kvinnor, följda av kvinnliga män.

– Och därefter kvinnliga kvinnor,

som jag. Jag har aldrig varit speciellt högt rankad. Sedan bisexuella personer. Absolut sist kommer transpersoner, det finns det flera studier som visar. Det är också transpersonerna som mår sämst och det yttrar sig i värsta fall genom självmord och missbruk.

Sitt eget förhållande till alkohol beskriver Jeanette Larsson som ytterst restriktivt och förbjudna droger har hon aldrig rört. Hon kan dricka några glas vin men väljer att aldrig bli berusad, en kontrollförlust som hon tidigt kände stod i ett motsatsförhållande till polisidentiteten. Ändå deltar hon i ett 12-stepsprogram, men hon gör det som anhängig – hon gick med eftersom hennes dåvarande flickvän hade problem med alkohol.

– Medberoendet är en extremt komplicerad historia. Ibland drabbas den medberoende tyngre än missbrukaren. Du får ju bara ta del av drogens baksida. Först var jag bitter och tyckte att en vuxen människa väl måste kunna sköta sig, nu ser jag sjukdomen och jag blev definitivt en bättre polis efter att ha arbetat i programmet, säger Jeanette Larsson.

JEANETTE LARSSON

Ålder: 50 år.

Yrke: Tidigare polis, nu egen företagare med Carpe Courage AB.

Familj: Sambon Ulrica och två katter.

Bor: Centrala Malmö.

Aktuell: ”Föreläsare som talar om civilkurage, mod, fördomar, whistleblowing, att stå upp för den du är och göra vad du kan för att förbättra en organisation.”